

Драшко О.М.,
асистент,
Криворізький ДПУ

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ОБСЛУГОВУЮЧОЇ ПРАЦІ

В статье рассматривается вопрос изучения проблемы профессиональной компетентности современного учителя обслуживающего труда на основе личностно-ориентированной технологии. Для лучшей подготовки специалиста автор предлагает применение проектной технологии, которая разрешит решить поставленные задачи.

In the article the question of study of problem of professional competence of modern teacher of labour studies is examined on the basis of personality – the oriented technology of.

For of the best preparation of specialist an author offers application of project technology which will allow to untie the put tasks.

Метою статті є вивчення проблеми професійної компетентності сучасного вчителя технології.

У будь-якій сфері професійної діяльності та на кожному етапі розвитку суспільства актуальною виступає проблема професійної компетентності фахівця. Сутнісна характеристика такого феномену детермінована специфікою його діяльності.

Досліджуючи питання компетентності сучасного вчителя технології, ми виходили з її багатоаспектності: психологічні чинники управління пізнавальною діяльністю суб'єктів навчання; педагогічна взаємодія у навчально-виховному процесі: методична вправність, практичний досвід трудової діяльності (пошиття одягу, вишивання і т.ін.). Теоретичні позиції нашого наукового інтересу базуються на твердженнях і висновках цілого ряду вчених.

Проблеми професійної компетентності педагога школи знайшли своє відображення у працях Я.А. Коменського, К.Д. Ушинського. Особливої уваги професійній діяльності вчителя надавав В.О. Сухомлинський. У багатьох працях він дав конкретні поради вчителям з приводу того, як постійно підтримувати та розвивати власні здібності; самовдосконалювати методичну майстерність, підвищувати творчий потенціал [4].

Проблемі компетентної професійно-педагогічної діяльності приділяли увагу науковці С.Я. Батишев, В.І. Гусев, О.Г. Мороз, В.О. Сластьонін. На морально-педагогічні складові професійної діяльності вчителя наголошує Л.В. Кондрашова. Дослідження Л.В. Григоренко, О.Г. Мороз, Л.О. Савченко підкреслюють багатогранність професійно – педагогічної діяльності та важливість компетентного забезпечення кожної грані.

На залежність компетентної підготовки вчителя обслуговуючої праці від вдалого „системного підходу до проблеми педагогічного керівництва”, вказує В.С. Пikelьна [3, с.162].

Професійна компетентність учителя є результатом підготовки до дій, володіння знаннями, уміннями, навичками, необхідними для виконання професійних обов'язків, психологічними професійно значущими якостями особистості. Професійна підготовка майбутнього вчителя є процесом формування спеціаліста для однієї зі сфер трудової діяльності, пов'язаної з оволодінням певною спеціальністю.

З точки зору особистісних якостей це повинна бути людина високого інтелектуального, морального та культурного рівня з розвинутою здатністю до постійного професійного самовдосконалення, самостійного оволодіння новими знаннями, уміннями до типового та нестандартного їх використання. Для підготовки вчителя технології, а саме вчителя обслуговуючої праці вище висловлене вказує на важливість формування творчої особистості вчителя, який володіє: новими педагогічними технологіями та мистецтвом навчання і виховання, який знає політехнічні основи матеріального виробництва, володіє технологічними уміннями. Саме вчитель має культурологічні, народознавчі позиції; завжди готовий організовувати суспільно-цінну, продуктивну працю молоді, сприяти розвитку трудових умінь та навичок в учнів різного віку.

Практично всі дослідники компетентнісних позицій вчителя обслуговуючої праці (В.К. Сидоренко, О.М. Коберник), сходяться на думці, що функції вчителя технології не обмежуються тільки наданням учням знань, формуванням у них трудових умінь і навичок, організацією навчально-виховного процесу. Він забезпечує розвиток майбутнього трудівника, готує своїх вихованців до рішення конкретних виробничих, моральних, культурозумовлених завдань у динамічних умовах сьогодення і тим сприяє подоланню соціально-економічної та духовної кризи в Україні, формує готовність у молоді до самореалізації в нових ринкових умовах.

Проблема компетентного підходу до підготовки фахівців на рівні сучасних вимог спонукає систему професійної освіти до пошуку інноваційних способів навчання. Одним із таких способів виправдовує себе запровадження в практику професійної підготовки особистісно-орієнтованої проектно-технологічної діяльності вчителя.

Проектування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, цілісно-орієнтаційної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності.

Основний зміст проектування навчальної діяльності полягає в конструюванні сукупності дій і засобів, що дозволяють розв'язати поставлені дидактичні завдання, досягти поставлених цілей.

Метод проектів передбачає самостійну творчу роботу студентів. За визначенням О.М. Коберника така робота проявляється "в умінні користуватися своїми знаннями, застосовувати їх у своїй практичній діяльності" [1, с.4]. Важливо, щоб проекти були реальними і доступними.

Практичне втілення проектів включає обов'язкове складання обґрунтованого плану дій кожного зі студентів на основі виявлення можливих розв'язань проблеми і обговорення найбільш оптимального шляху реалізації проекту. Завдання викладача при цьому – добитись якомога більшої самостійності студентів на всіх етапах виконання проекту – від ідеї до її втілення в практику. Система проектів будується за принципом ускладнення і має такі етапи: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний [2, с.138].

Етап організаційно-підготовчий. Включає формування особистісно-орієнтованого контексту проектного навчання, зумовлює визначення технологічних і методичних особливостей кожного етапу. Це суттєво впливає на рівень компетентності майбутнього фахівця.

Практичний досвід реалізації проектної технології навчання при підготовці вчителів обслуговуючої праці дозволяє нам зазначити наступне: пошук ідей і варіантів вирішення, вибір оптимального варіанта та обґрунтування вибору моделі виробу проектування майбутньої діяльності.

Перед початком роботи студенти повинні розробити модель виробу, передбачити матеріал для її виготовлення виробу, продумати раціональну послідовність виконання технологічних операцій і прийомів обробки окремих вузлів і деталей виробу. Після цього необхідно скласти опис роботи, з використанням спеціальної термінології. Опис повинен бути повним, грамотним з використанням обладнання. Допомога викладача на даному етапі носить консультативний характер.

При виборі моделі виробу необхідні наступні знання: про різні стилі в одязі; функціональні вимоги до одягу; про пропорції та особливості фігури; властивості різних швейних матеріалів і їхніх особливостей, що проявляються під час шиття (драпірувальність, сипучість, зсідання, зминальність, прорубування тканини під час шиття, її здатність до розтягування); правила визначення свого розміру; способи визначення витрат тканини.

При цьому студенти повинні враховувати вимоги щодо функціональності і технологічності моделі виробу, а також відповідності її особливому образу (з урахуванням індивідуальних особливостей фігури); робити обґрунтований вибір моделі й матеріалу з урахуванням ряду взаємопов'язаних вимог: відповідності моделі своєму функціональному призначенню, заданому стилю одягу, відповідності матеріалу

конструктивним і функціональним особливостям моделі з урахуванням технологічності матеріалу при пошитті.

Спеціальні уміння і навички: зняття вимірів: уміння і навички визначення свого розміру: виконання ескізу моделі(на ескізі модель повинна бути зображена спереду і ззаду так, щоб було чітко видно всі деталі).

Етап конструкторський. Здійснюється планування технології виготовлення виробу, а саме: складання ескізу; підбір інструментів і обладнання; вибір доцільної технології виготовлення обраної моделі; виготовлення викрійки; підготовка матеріалу до розкрою; розкрій виробу; визначення послідовності технологічних операцій.

На цьому етапі студенти повинні використовувати наступні знання: правила підготовки тканини до розкрою; правила раціональної розкладки і перенесення ліній викрійки на тканину; величини припусків на шви і підгин; правила розкрою залежно від фактури і ширини тканини.

На цьому етапі відпрацьовуються уміння: готувати матеріал до розкрою; визначити раціональний спосіб розкладки викрійки на тканині, розкладати деталі викрійки на тканину, враховуючи припуски на шви ; переносити лінії викрійки на тканину; здійснювати розкрій виробу.

Перед розкром перевірити правильність розкладки, припуски на шви , перенесення на матеріал ліній, які необхідно бачити під час шиття контролюється спочатку самим студентом, а потім викладачем . Тільки після цього здійснюється розкрій виробу.

Етап технологічний. На цьому етапі студенти виконують заплановані операції, здійснюють самоконтроль та контроль якості виробу.

Використовуються знання: технологічних способів обробки швейних матеріалів: спеціальних строчок, деталей, вузлів; спеціальної термінології; технології пошиття одягу; причин виникнення браку і способів їх усунення; основних видів післяопераційного контролю і підсумкової оцінки якості.

При виконанні технологічної частини проекту відпрацьовуються і закріплюються наступні уміння і навички: виконання вузлів і деталей швейних виробів із застосуванням прогресивних методів; робота з матеріалами, що вимагають здійснення спеціальних прийомів; використання необхідних пристосувань; визначення раціональної послідовності операцій; технологічно правильне пошиття виробу; оцінювання якості виконання операцій.

При пошитті студенти повинні приділяти особливу увагу якості виконання операцій. Викладач контролює процес виготовлення виробу з погляду правильності виконання операцій і дотримання технічних вимог (при необхідності корегує хід роботи).

Етап заключний. На заключному етапі здійснюється кінцевий контроль, порівняння і випробування проекту. Тут студенти встановлюють, чи досягли вони своєї мети. По закінченню роботи студенти захищають свій проект (план, модель, виріб).

Оформлення проектного завдання. Проект повинен містити: титульний лист (назва роботи, група, прізвище та ім'я студента); проектне завдання; обґрунтування вибору моделі; ескіз моделі; мірки; визначення розміру; перелік деталей виробу; план розкладки; витрати швейних матеріалів; опис технологічної послідовності операцій з виділенням оригінальних прийомів пошиття; опрацювання особливо складних технологічних елементів на зразках. При захисті проекту студент пред'являє готовий виріб.

При здійсненні даного виду роботи викладач пропонує студентам вибирати завдання різнорівневого характеру складності (із застосуванням технік вишивки, ткацтва, конструктивних елементів сучасного та національного одягу). Такі завдання потребують компетентності як вчителя, так і поєднання знань студентів з декоративно-прикладного мистецтва, матеріалознавства, обладнання швейного виробництва, конструювання та моделювання одягу і технології пошиву.

Таким чином, використання проектно-технології вказує на важливість, і можливість підготовки високого рівня компетентності студентів як майбутніх фахівців. Використання проектно-технології у професійній підготовці вчителя обслуговуючої праці доводить доцільність і ефективність особистісно-орієнтованої спрямованості такої підготовки.

Список використаних джерел

1. Коберник О.М. Урок трудового навчання в умовах проектно-технологічної системи Трудова підготовка в закладах освіти.-2006.-№1.-С.2-5.
2. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: Навчальний посібник За заг. ред. О.М.Коберника, В.К.Сидоренка.- Умань: Копі центр,2007.-154с.

3. Пикельная В.С. Теоретические основы управления: школоведческий аспект.- М. : Педагогіка, 1990.-175 с.

4. Сухомлинский В.А. Сто советов учителю.-.:Рад.шк.,1988.- 304с.